

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ЦЕНТР
«ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ТА ДОРАДНИЦТВА»
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПОГОДЖЕНО:

Директор ННЦ “Інститут
післядипломної освіти та
дорадництва”

_____ О. АВЕРЧЕВ
_____ 2025 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Проректор з науково-
педагогічної роботи

_____ В. ГРАНОВСЬКА
_____ 2025 р.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНА ПРОГРАМА
ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ІЗ ФАСИЛІТАЦІЇ

Форма навчання: дистанційна (on-line)
Режим роботи: 6 аудиторних годин на день
Кількість годин/кредитів: 90 годин/3 ECTS

Кропивницький-Херсон 2025

АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ ЗА СЕРТИФІКАТНОЮ ПРОГРАМОЮ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦЯ ІЗ ФАСИЛІТАЦІЇ

Анотація до курсу за навчально-тематичною програмою підготовки медичних фахівців із фасилітації спрямована на розвиток професійних компетенцій, необхідних для ефективного проведення фасилітаційних процесів у сфері охорони здоров'я. Курс орієнтований на формування навичок роботи з групами, підтримки командної взаємодії, а також створення умов для продуктивного спілкування та прийняття рішень у медичному середовищі. Програма сприяє підвищенню якості міжпрофесійної комунікації та зміцненню системи підтримки всередині медичних колективів.

Метою курсу є надання медичним працівникам теоретичних знань і формування практичних навичок з фасилітації для забезпечення ефективної міжпрофесійної взаємодії, організації та проведення групових форм роботи, спрямованих на покращення комунікації, командної співпраці та ухвалення узгоджених рішень у сфері охорони здоров'я. Курс орієнтований на підвищення професійної компетентності фахівців відповідно до сучасних підходів до управління медичними колективами, безперервного професійного розвитку (БПР) та мультидисциплінарної взаємодії.

Основні завдання курсу:

1. Надати слухачам систематизовані знання щодо сутності фасилітації, її принципів, методів і форм реалізації у сфері охорони здоров'я.
2. Сформувані вміння застосовувати фасилітаційні підходи для організації ефективної командної взаємодії в медичних колективах.
3. Ознайомити з інструментами фасилітації, спрямованими на підтримку прийняття спільних рішень, вирішення конфліктів та розвитку професійного діалогу.
4. Розвивати навички підготовки та проведення фасилітаційних сесій, адаптованих до різних форматів медичної діяльності (наради, міждисциплінарні зустрічі, групи підтримки тощо).
5. Сприяти формуванню лідерського потенціалу та комунікативної гнучкості серед медичних працівників як ключових чинників командної ефективності.
6. Підвищити рівень готовності фахівців до роботи в умовах професійного стресу, змін та кризових ситуацій шляхом фасилітації взаємопідтримки в колективах.

Розвиток професійних компетентностей:

У процесі навчання учасники курсу розвиватимуть наступні професійні компетентності:

- **Комунікативну** - здатність ефективно взаємодіяти з колегами, пацієнтами та партнерами через фасилітовані діалоги;
- **Організаційно-управлінську** - уміння організовувати роботу групи, фасилітувати процеси прийняття рішень та координації в команді;
- **Емоційно-регуляторну** - здатність керувати емоціями, сприяти зниженню напруги та конструктивній взаємодії в професійному середовищі;

– **Лідерську та фасилітаційну** - готовність брати відповідальність за процеси командної взаємодії, модерувати групи, враховуючи потреби та ролі учасників;

– **Критичне мислення та рефлексію** - здатність аналізувати динаміку групи, зворотний зв'язок і результати фасилітаційних сесій з метою вдосконалення власної практики.

Цільова аудиторія: Курс призначений для медичних працівників, які задіяні в організації командної роботи, професійного навчання, міждисциплінарної взаємодії та комунікації у сфері охорони здоров'я. До цільової аудиторії належать:

- лікарі первинної, вторинної та третинної ланки надання медичної допомоги;
- медичні сестри (брати), фахівці з громадського здоров'я, психологи, соціальні працівники;
- керівники структурних підрозділів медичних закладів, координатори команд;
- фахівці, які працюють з ветеранами, пацієнтами з хронічними захворюваннями, людьми з інвалідністю або іншими вразливими групами;
- викладачі та тренери закладів післядипломної медичної освіти, які зацікавлені у використанні фасилітаційних підходів у навчальному процесі.

Курс буде корисним також для всіх медичних фахівців, які прагнуть підвищити ефективність командної роботи, покращити комунікацію в колективах, впроваджувати сучасні інтерактивні методи роботи та навчання у своїй щоденній практиці та забезпеченню безперервного професійного розвитку.

Очікувані результати навчання.

Після завершення курсу слухачі:

– володітимуть базовими поняттями фасилітації, розумітимуть її принципи та цілі;

– зможуть планувати й проводити фасилітаційні сесії з урахуванням специфіки медичного середовища;

– застосовуватимуть фасилітаційні підходи для організації ефективної командної роботи, прийняття рішень та вирішення конфліктів;

– сприятимуть формуванню безпечного та підтримувального середовища для професійного діалогу в закладах охорони здоров'я.

Фасилітація є ефективним інструментом для покращення командної взаємодії, комунікації та прийняття рішень у сфері охорони здоров'я. Медичні працівники щодня працюють у складних умовах, де важливо забезпечити продуктивну співпрацю між фахівцями різних профілів. Відсутність фасилітаційних навичок у персоналу часто призводить до непорозумінь, конфліктів і зниження якості медичних послуг. Курс дозволяє сформувати практичні компетентності з організації групових процесів, модерації нарад, навчальних сесій і роботи з пацієнтськими групами. Навички фасилітації особливо актуальні в умовах післявоєнної адаптації, емоційного виснаження персоналу та роботи з ветеранами. Підготовка фасилітаторів сприятиме зміцненню довіри в медичному середовищі, підвищенню ефективності команд і стійкості системи охорони здоров'я.

Навчальні модулі та теми занять	Кількість годин			
	Усього	з них:		
		Теоретична частина	Практична частина	Самостійна робота
Модуль 1: Вступ до фасилітації				
Поняття фасилітації та її роль у медичній практиці	4	2		2
Історія та етапи розвитку фасилітації в медичних та інших професійних сферах	4	2		2
Ключові принципи та етика фасилітатора	4		2	2
Порівняння фасилітації з іншими методами групової роботи	4		2	2
Нормативне забезпечення фасилітації в медичних закладах	4	2	2	
Всього	20	6	6	8
Модуль 2: Основи комунікації в фасилітації				
Теорії комунікації та їх застосування в медичних командах.	4	2	2	
Активне слухання та ефективні стратегії запитань	3	1	2	
Горизонтальна комунікація в міжпрофесійній взаємодії	3	1	2	
Визначення та подолання бар'єрів комунікації в медичних закладах.	4	2	2	
Всього	14	6	8	
Модуль 3: Методи та техніки фасилітації				
Структурування та модерація групових обговорень	4	2		2
Використання основних методів та технік фасилітації	8	4	4	
Вибір технік фасилітації залежно від цілей та типу групи	6		2	4
Прийняття рішень у групі: консенсус і методи голосування	6	2		4
Всього	24	8	6	10
Модуль 4. Роль фасилітатора в медичних командах (групах рівних)				
Специфіка роботи фасилітатора в міждисциплінарних медичних командах.	4	2		2
Складання плану фасилітаційної сесії для медичного закладу.	4		2	2
Управління груповою динамікою та вирішення конфліктів.	4	2	2	
Підтримка ефективної командної співпраці в умовах стресу та кризових ситуацій	4	2	2	
Всього	16	6	6	4
Модуль 5. Оцінка ефективності фасилітації				
Методи оцінки результатів фасилітаційних сесій.	4	2		2
Використання зворотного зв'язку для вдосконалення фасилітаційних процесів	4		2	2
Аналіз результатів групових обговорень та визначення напрямків для покращення	4	2		2
Підготовка звітності та документування фасилітаційних сесій.	4		2	2
Всього	16	4	4	8
Всього за курсом:	90	30	30	30

ПІДСУМКИ ТА ОЦІНЮВАННЯ:

Форми контролю: поточний контроль, підсумкова атестація.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять у межах сертифікатної програми підготовки фахівців із фасилітації. Він спрямований на визначення рівня засвоєння теоретичних знань, розвитку аналітичних, комунікаційних та практичних навичок.

Підсумкова атестація проводиться у форматі тестування.

Підсумкове тестування є дієвим способом оцінювання рівня засвоєння теоретичних знань та практичних навичок слухачів сертифікатної програми з підготовки фахівців із фасилітації. Тест включає питання різних форматів, що охоплюють увесь зміст програми та відображають ключові аспекти професійної діяльності фахівців цього напрямку.

Тестування дозволяє оцінити рівень підготовки слухачів за однаковими критеріями, забезпечує об'єктивність оцінювання та створює рівні умови для всіх учасників.

Шкала оцінювання знань і умінь слухачів:

100-бальна шкала	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Добре
74-81	C	
64-73	D	Задовільно
60-63	E	
35-59	FX	Незадовільно (необхідно виконати певну додаткову роботу для успішного складання тесту)
1-34	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням курсу)

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова (основна) література:

1. Хантер Д. Мистецтво фасилітації: Інструменти для роботи з групами / пер. з англ. - Київ: Смолоскип, 2021. - 248 с.
2. Шварц Р. Фасилітація у складних групах: як вести групу до результату. - К.: Основи, 2020. - 320 с.
3. Бенісон К., Спринклс П. Фасилітація: Керівництво для тренерів, менеджерів і фасилітаторів / пер. з англ. - Харків: Фоліо, 2019. - 208 с.
4. Kaner S. Facilitator's Guide to Participatory Decision-Making. - San Francisco: Jossey-Bass, 2014. - 368 p.
5. WHO. Psychological First Aid: Facilitator's Manual. - Geneva: World Health Organization, 2013. - 68 p.
6. Юзбеков А. В. Групова динаміка: Психологія малих груп. - Київ: Лібра, 2020. - 180 с.

7. Розенберг М. Ненасильницьке спілкування: Мова життя. - Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2018. - 240 с.

8. Карл Роджерс. Становлення особистості: Погляд гуманістичного психолога. - К.: Наукова думка, 2016. — 310 с.

Допоміжна література:

9. USAID / ПАСТ. Посібник фасилітатора для роботи з громадами. - Київ, 2021. - 72 с.

10. National Health Service (NHS, UK). Facilitation Skills for Healthcare Leaders: Training Manual. - London: NHS Leadership Academy, 2020. - 54 p.

11. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19.11.1992 № 2801-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>

12. Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я: Закон України від 03.12.2020 № 1053-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1053-20#Text>

13. Про внесення змін до деяких законів України щодо визнання результатів навчання осіб, які проживали на тимчасово окупованій території України: Закон України від 21.11.2023 № 3482-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3482-20#n41>

14. Про систему охорони психічного здоров'я в Україні: Закон України від 15.01.2025 № 4223-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4223-20#Text>

15. Деякі питання безперервного професійного розвитку лікарів: Наказ МОЗ України від 22.02.2019 № 446. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0293-19#Text>

16. Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку працівників сфери охорони здоров'я: Постанова Кабінету Міністрів України; Положення від 14.07.2021 № 725. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/725-2021-%D0%BF#Text>

17. Про затвердження Порядку проведення атестації працівників сфери охорони здоров'я та внесення змін до деяких наказів Міністерства охорони здоров'я України: Наказ МОЗ України від 16.04.2025 № 650. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0824-25#Text>

18. Про затвердження Положення про групи рівних: Наказ МОЗ України від 08.05.2025 № 781. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0872-25#Text>

Електронні ресурси (офіційно рекомендовані):

19. WHO Academy (<https://academy.who.int>) - онлайн-курси ВООЗ з фасилітації, психосоціальної підтримки, командної роботи.

20. Coursera / University of Colorado. “Teamwork and Communication in Healthcare” - доступний онлайн курс з міжпрофесійної комунікації.

21. SessionLab (<https://www.sessionlab.com>) - бібліотека фасилітаційних методик для тренерів і медичних фахівців.

22. Miroverse / Miro (<https://miro.com/miroverse>) - шаблони фасилітації та групової взаємодії для онлайн-роботи.